

DÉLVIDÉK

ZOMBOR, 1942 május 19.
Csihás Benő u. 3. II. évfolyam, 112. sz.

FŐSZERKESZTŐ:
ILLÉS SÁNDOR

Előfizetés 1 óra 2.50, negyedévre 7.20 Pengő.
Levél cím: Zombor, p. l. 45. Tel. 207. Csekk. 74.050

NÉMET SIKEREK

A SZOVJET ARCVONALON

A charkovi páncélos csatában már 447 harcikocsit veszett a Szovjet — Befejezés előtt a kercsi bolsevista erők teljes megsemmisítése — Japán felkészült esetleges szovjet támadásra is — A tokiói sajtó cselekvésre szólítja fel a hindu népet

Élénkülő haditevékenység Északafrikában

Keleten — mint berlini jelentések közlik — teljes hosszában mozgásban van az arcvonal és a hadszíntér már Kalininig és a Moszkvától északnyugatra elterülő vidékig terjed ki. Délen, a kercsi félszigeten pusztító hatású német támadások szüntetik az ellenség utolsó, bekerített maradványainak teljes megsemmisítését, a középső arcvonalon a németek erőteljes előretörése jelentős térfelnyerést eredményezett, az ellenséget pedig visszavonulásra kényszerítette. De nem állanak jobban a szovjet csapatok egyéb arcvonalszakaszokon sem, ahol valamennyi támadásuk véres veszteségekkel omlik össze és az ember- és anyagpazarló vállalkozások csak a Szovjet végső összeomlását siettetik.

Berlini felfogás szerint a szovjet támadások arra engednek következtetni, hogy a kudarcba fulladt téli offenzíva után a Szovjet nagy tavaszi offenzívát készít elő. Mint a harcok eddigi eredményei is mutatják, a Szovjet nem tudja megvalósítani célkitűzéseit, minden kezdeményezése véres fiaskóval végződik és csak azt eredményezte, hogy a német csapatok egyre kedvezőbb feltételeket teremtenek a maguk számára nagy offenzívájuk megindítására. A Szovjet napról-napra pótolhatatlan repülőgép- és páncélos veszteségeket szenved, nem is szólva elpazarolt ember- és anyagvesztéséről.

A Martinique

Körül eseményekben nem állott be változás. Svájci lapjelentések úgy tudják, hogy washingtoni híradás szerint az amerikai lapok a Fehér Házból sugalmazott jelentéseket közölnék, melyek azzal fenyegetőznek, hogyha a vichyi kormány beavatkozása következtében a martiniquei tárgyalások elhúzódna, az amerikai kormány szakítani fog Vichyvel és „megfelelő katonai intézkedésekkel” fogja biztosítani az amerikaiak és szövetségeseikre nézve fontos tengeri utat. Az angol sajtó szekundál Washingtonnak. A Times szerint Laval jegyzéke „légüres térben mozog”. A martiniquei tárgyalásokról a Times úgy tudja, hogy a hadihajók lezserelésének kérdése nem okoz nehézséget, de a kereskedelmi hajók, a rádió és egyéb cenzura ügyek szabályozása még némi időbe telik. Korai volna tehát arról beszélni, írja a Times, hogy az Antillák ügye már el volna intézve, de bizonyos, hogy

Roosevelt nem fog engedni egy végtelen húzavonát.

India

védelmére Wavell tábornok, brit főparancsnok — mint zürichi jelentések közlik — nagyobb erőket vont össze Assam tartományban azzal a feladattal, hogy ezek megkíséreljék a japán előnyomulást feltartóztatását.

A Tokio Asahi Simbun legújabb cikke szerint természetes, hogy Japán minden ütőerejével India ellen fordul mindaddig, amíg India angol befolyás alatt áll. Elérkezett India sorsdöntő órája és a hinduknak gyorsan kell cselekedniük. Indiának választania kell. A maláji, hollandindiai és a burmai japán győzelmek után adva van minden külső feltétele annak, hogy India lerázza az angol igtát.

A Messagero különtudósítója Tokióban beszélgetést folytatott egy japán diplomatával Japán háborús célkitűzéseiről és feltette a kérdést, a kínai viszály felszámolása-e a végső célja a japán hadműveleteknek. A diplomata válaszában kifejtette, hogy a kínai kérdés rendezését mindig csak eszköznek és nem célként tekintették Tokióban. Korábban ugyan azt remélték Japán részről, hogy az angolszász hatalmak kínai befolyásának megszüntetésével sikerülni fog megalapozni a nagy ázsiai

térségben a tartós béke feltételeit, később azonban rájöttek, hogy ez nem elegendő és mindenünnen el kell üzniük az angolszászokat. Kína csak kísérleti terület volt a japánok számára. Mindenki azt hitte, hogy Japán teljesen kimerítette az öt éves kínai háború. Most már rájöhettek, hogy Japán sohasem vett teljes erővel részt a kínai elleni vállalkozásban és a kínai háború csak előjátéka volt a most folyó nagy angolszász ellenes harcoknak.

Az újságírók arra a kérdésre, mit tenne Japán, ha az angolszászoktól elszigetelt Kinának a Szovjet nyújtana segítséget, kijelentette a diplomata, hogy a Szovjet kétségbeejtő helyzetében aligha nyújthat számottevő segítséget Kinának, inkább valószínű az a feltevés, hogy Anglia és Amerika megkísérelik rábeszélteni a Szovjetet arra, hogy támadja meg Japánt. A japán kormány teljesen felkészült ilyen eshetőségre is.

Végül is jegyezzük meg, hogy római jelentések szerint Cunningham tengerenagy, a földközi tengeri angol flotta most leváltott parancsnoka tengerészéhez intézett bucsu parancsában beismeri, hogy Anglia már elvesztette a Földközi tenger uralmát és nincs elegendő hajója ahhoz, hogy ezt az uralmat most visszaszerezze. Azzal vigasztalja tengerészeit, hogy eljön a nap, amikor újra az angoloké lesz a Földközi tenger.

Német hadijelentés

Berlin, május 19.

A vezéri főhadiszállás keddi hadijelentése közli, hogy a kercsi félszigeten a vége felé közeledik az ellenség maradványainak megsemmisítése.

Charkov szakaszán a németek újra nagy tömegekkel végrehajtott ellenséges támadásokat vertek vissza és újabb 80 szovjet páncélost semmisített meg. A német légierők ezen a szakaszon 31 ellenséges páncélost és 500 különböző járművet tettek használhatatlanná, úgyhogy ezen a szakaszon már 447-re emelkedett az ellenség páncélos harcikocsijainak vesztesége.

A németek sikeres helyi támadásokat hajtottak végre az arcvonal középső és északi szakaszán. A középső szakaszon felmorzsolták egy ellenséges erőcsoportot.

A Lappföldön eredményesen folynak a német- finn hadműveletek. A murmanszki arcvonalon nagyhatású légirohamokkal jelentős kárt okoztak az ellenségnek a német repülőgépek. Az ellenség mai repülőgépvesztése 45 gépet tesz ki.

Északafrikában német harci gépek sátorbázisokat és barakokat bombáztak Tobruk környékén, Capuzzo környékén pedig megszakították a sivatagi vasútvonalat. Málé bombázása alkalmával légi harcban 5 brit gép semmisült meg.

Angliában Brostone és Deal kikötővárosok ellen irányult a német légitámadás. A célpontokban nagyszámú találatot értek el.

Ára 10 fillér

Többmillió

már azoknak a cigaretáknak a száma, amelyeket az ország minden városában és falujában meghatározott mennyiséggel ajánlanak fel az itthonmaradottak azoknak, akik a távoli orosz síkságon az ősi magyar virtus ujalán-golásával küzdenek azért, hogy Magyarországnak méltó helyet biztosítsunk a háború után következő új európai rendben és hogy nyugodtan hajthassák fejüket álmokra azok, akik itthonmaradtak. Távol a határtól messze idegenben küzdenek az új világnak ezek az ősök szellemétől vezérelt új magyar hősei és sohasem fogják közel engedni az ellenséget az évszázadok tusakodásaiban magyar vérről meg-szentelt föld határaihoz.

Az otthon pedig gondoskodik Róluk. Nincs lakott hely széles e házában, amely ne venne részt a nemes versengésben, amely azért indult meg, hogy honvédeinket kedves meglepetésekben részesítsük. Távol az otthontól is a legkedvesebb a „hazai”, legyen az cigaretták, élelmiszer, vagy akár más. Itthon jelentéktelen kis összeg az, amelyért a fronton küzdőnek már sok örömet szerezhetünk és érez-tethetjük vele, hogy az otthon, a haza gondol rá, szeretettel kíséri útján és ez a szeretet védi a nagy küzdelemben. A magyar rádió napról-napra impozáns számokat közöl a gyűjtés eredményeiről. Ezek a számok mind a szeretet bizonyítékai.

A nagy versenyben Zombor sem maradt le. Eddig már 140 000 cigarettát küldtek a zomboriak a frontra, többszáz szeretetcsomagot kívül, amelyek gyűjtése még mindig nagy lendülettel folyik.

ARENA MOZI

KEDD—SZERDA

Érdekfeszítő film, csak 16 éven felülieknek.

MIRE MEGVIRRAD

Főszerepben:

JEAN GABIN, ARLETTY, JULES BERRY
JACQUELINE LAURENT.

Pótműsor: magyar és olasz híradó

**ÚJ TOKIÓI NAGYKÖVETET NEVEZETT
KI A SZOVJET**

Amsterdam, május 19.

A moszkvai rádió jelentése szerint Smetinin tokiói szovjet nagykövetet más beosztása

miatt felmentették állásától és helyébe Malikovot nevezték ki.

**ROSENBERG SZEMLEUTJA A KELETI
TERÜLETEKEN**

Berlin, május 19.

Rosenberg Alfréd, a német megszállás alatt lévő keleti területek birodalmi biztosa szemleuton van az Ostlandban. A falvakban és városokban mindenütt horogkeresztes zászlókkal fellobogóztak házak várták a birodalmi biztost.

**CSUNGKINGBAN SZÁZÁVAL SZEDI ÁL-
DOZATAIT A KOLERA**

Stockholm, május 19.

A Dagens Nyheter tudósítása megerősíti azt a hírt, hogy Csungkingban kolerajárvány pusztít, amely naponta százával szedi áldozatait annak ellenére, hogy Csangkaisek tábornagy nagyszabású óvintézkedéseket rendelt el.

**Bombazápor hull
a Kercesen körülkerített szovjet
csapatokra**

Berlin, május 19.

A Német Távirati Iroda jelenti, hogy erős német bombázó kötelékek szakadatlanul támadják a Kercsi félsziget északkeleti csücskén bekerített ellenséges csapatokat és alacsony támadásokkal súlyos és véres veszteségeket okoznak az ellenségnek.

**Menekülésszerűen vonulnak vissza a bolsevista
csapatok a középső arcvonalon**

Széles területsáv jutott a németek kezére

Berlin, május 19.

A Vezéri főhadiszállás jelenti, hogy a német és szövetséges csapatok visszaverték a kercsi félsziget északkeleti csücskén körülzárt szovjet csapatok nagy erővel végrehajtott elkésredett kitérés kísérletét. Az ellenség két napos állandó támadással akarta szabadítani bekerített erőit, a kísérlet azonban megghiúsult. A német csapatok a bolsevista támadás visszaverése után ellentámadásba lendültek, hogy megsemmisítsék a bekerített ellenséget.

A bolsevisták azzal is kísérleteztek, hogy a támadó német erők első hulláma mögé két ágyúnaszád támogatásával csapatokat szállítsanak partra.

A keleti arcvonal középső szakaszán a német támadások nyomása alatt megtört az ellenséges ellenállás és a bolsevisták menekülésszerűen vonultak vissza. Az előretört német csapatok széles területsávot foglaltak el számos

megerősített szovjet állással.

A Tanaszka félsziget felett lezajlott légi-harcban 15 gépet veszített a Szovjet. Egy német gép nem tért vissza.

A német légi erők eredményesen folytatták támadásaikat az arcvonal valamennyi részén. Az Ilmen tó vidékén mögöttes összeköttetések bombázása során tartályokat találtak el és löszerszállító járművek közül 270 járművet semmisítettek meg.

A Jeges tenger felett lezajlott légi-harcban 13 ellenséges gép pusztult el. Murnánszktól nyugatra és a Halász félszigeten bolsevista állások képezték a német támadások célpontját. Nyolc ellenséges gép elpusztult, míg egy másik légi-harcban 5 gép volt az ellenség vesztesége.

Könnyű német harciöttelek Anglia délkeleti partvidékén hatékonyan bombáztak brit gyárüzemeket és fontos berendezésekben telitalálatokat értek el.

**Tökéletes a rend és nyugalom a japán
megszállás alatt lévő területeken**

Megsemmisítő támadás Kinában

Tokió, május 19.

A Domei iroda jelentése szerint a kínai japán csapatok megsemmisítő támadást intéztek a 29. kínai kommunista hadsereg ellen.

A csendesóceáni déli területek japán megszálló parancsnokságának szóvivője kijelentet-

te, hogy a Japán által megszállt területeket teljes a rend és a nyugalom. A területek el tudják látni saját lakosságukat a legfontosabb élelmicikkel, a rizszel. Japán ezen területek birtokában korlátlan mennyiségű kaucsuk felett rendelkezik, aminek messzemenő hasznát veszi.

**Japán légibombák telibe találtak egy menekülő
katonákkal megrakott angol vonatot**

Tokió, május 19.

A japán légi erők első ízben tegnap intéztek nagyszabású légitámadást az indiai Assam tartományban a Kína és India közötti összekötő

ut fontos pontjai ellen. A bombák nagy pusztításokat okoztak raktárakban és más katonai célpontokban. Egy menekülő angol katonákkal zsufolt vonatot telibetaláltak az angol bombák.

**A Duce
az olasz nép győzelmi akaratáról**

Róma, május 19.

A fasiszta párt országos direktóriuma Mussolini miniszterelnök elnökletével megkezdte a tanácskozásait. A Duce beszédében három eseményre mutatott rá, amelyek megvilágítják az olasz nép lelkét. 1. A kölcsön jegyzés négy milliárd lírával többet eredményezett, mint az előbbi, annak ellenére, hogy a jegyzés érdekében

nem fejtettek ki nagyobb propagandát. Ez bizonyítja, hogy az olasz nép mennyire bizik vezetőiben és a háború győzelmes befejezésében. 2. A gyapju önkéntes felajánlása olyan eredményt hozott, amelyet méltán nevezhetné ünnepélyes népszavazásnak. Ez mutatja, mennyire szereti az olasz nép az arcvonalon küzdő fiait és végül 3. a Duce szardíniai útján megállapíthatta, hogy

NEMZETI MOZI

TELEFON: 158.

KEDD—SZERDA

Igy is lehet repülni

Egy pilóta története repülőgépen, léggömbön, a levegőben, szárazon, vizen. Az idény legművészetesebb vígjátéka.

Főszerepben:

HEINZ RUHMANN
KARIN HIMBOLDT, HARRY LIEDTKE,
HILDE SESSAK.

Pótműsor: első hetes UFA és magyar híradó

ezt a harcos népet milyen elszánt győzni akarás nemes erkölcsiség és vezetőihez való ragaszkodás hatja át. Szardínia érdekében sokat kell még tenni úgy a háború alatt, mint a háború után. A tanácskozások folynak.

**Az USA vitorlásokkal akarja
pótolni az elvesztett hajóteret**

Amsterdam, május 19.

Angol jelentés szerint az Egyesült Államokban azzal a gondolattal foglalkoznak, hogy vitorlás hajózással pótolják a tengelygeralatt-járói által okozott hajóvesztéseket. A terv megvalósítása azonban nehézségekbe ütközik, tekintve, hogy Amerikában nincs elég kender vitorlák készítéséhez.

„VESSZEN ANGLIA!”

Vichy, május 19.

Franciaországban birodalmi propaganda hetet rendeztek. Ebből az alkalomból az ifjuság — főleg a Doriot féle mozgalom tagjai, — nagyszabású angolellenes tüntetéseket rendeztek és táblákat hordtak körül ezzel a felirással: „Vesszen Anglia!” A tüntetők megjelentek Pétain marsall háza előtt és lelkesen éltették az ősz államfőt.

A gyarmatügyi államtitkár ezalkalommal mondott beszédében hangsúlyozta annak szükségességét, hogy minden francia átértse a francia birodalom egységének fontosságát és rámutatott arra, hogy az angolok, milyen módszerekkel igyekeznek megszerezni a francia gyarmatbirodalmat.

**AMERIKAI CSAPATOKAT KULDENEK
PANAMÁBA**

Amsterdam, május 19.

Az Egyesült Államok és Panama köztársaság között egyezmény jött létre, mint amerikai részről közlik, amelynek értelmében az USA jogot kapott arra, hogy csapatokat küldjön Panama egyes támaszpontjaira. Washingtoni megoklás szerint ez az egyezmény hozzájárul a Panama csatorna fokozottabb védelméhez és a nyugati félgömb védelmének megszervezéséhez.

**A JAPÁNOK SZÉTVERTÉK A KINAI ELIT-
HADSEREGET — A PARANCSNOK ÖNGYILKOS LETT**

Tokió, május 19.

A Német Távirati Iroda jelentése szerint a Burmából kiszorított angol—kínai csapatok a határvidéken rabolnak és fosztogatnak. A japánok megállapították, hogy Bhamó környékén tartózkodik az 5. csungkingi hadsereg derékhadának egy része és erőteljes támadást indítottak ellenül. A jelek szerint Burmában már csak kínai csapatok tartózkodnak, míg az angolok elmenekültek. A japánok szétverték a kínai elitcsapatokat. A kínai parancsnok öngyilkosságot követett el.

**ZÁSZLÓ ALÁ HIVTÁK A BRAZIL TARTALÉKOS
TISZTEKET**

Lisszabon, május 19.

Vargas elnök katonai szolgálatra behívta Brazília valamennyi tartalékos tisztjét.

**AMERIKAI PÁNCÉLOS CSAPATOK ÉRKEZTEK
ANGLIÁBA**

Amsterdam, május 19.

Washingtoni jelentés szerint az angol szigetek egyikén amerikai csapatokat tettek partra, amelyek között páncélos kötelékek is vannak. A jelentés szerint a most partrátett amerikai csapatok minden eddigi washingtoni küldeménynél nagyobb számot képviselnek.

Szóló-Szó

Nemzeti kaláka Zrinyi szellemében

Fent északon az ezert országában a Kalevala népe már ósidők óta ismeri a testvéri segítséget, az egymásért és a hazáért történő önkéntes szolgálatot, a „talko”-t. Amikor egy falu, vagy halásztelep új jövevényekkel bővül, a hajlék felépítésében, vagy új termőterületek meghódításában az egész falu népe önkéntes munkával vesz részt.

Az együttes, kényszer nélküli, kollektív munka nálunk sem ismeretlen. A közösségi érzésből fakad székely testvéreink „kaláká”-ja is. Ma a magyar nemzet nagy önvédelmi harcában különös jelentősége van a „kaláka” szellemnek. Csak a hősi embertípus munkája, az „önként és önzetlenül”, hazaszeretettel vállalt munkatöbblet biztosíthatja az ország termelésének zavartalanosságát.

A katonai közigazgatás fontosság szerint osztályokban csoportosítja a hadiüzemé nyilvántartott ipari vállalatokat. A belső arcvonal első számú hadiüzemét azonban hiába keresnénk ebben az osztályozásban. Miért? Azért, mert nem osztályozható, csoportokba, rendszerbe nem foglalható; mert mindenütt ott van, ahol a tavaszi napsütés végigcsorog a zsiros barázdákban.

A „Termőföld”, ez a belső arcvonal I. számú hadiüzeme. S a hadiüzem katonája a földet verejtékével megszentelő magyar földmives.

Nemcsak a magyar mezőgazdaságot tekintjük hadiüzemnek, hanem Európa országainak mezőgazdaságait is kivétel nélkül. Európa önellátására kényszerült. Az európai népek kenyérmagvetők és nem pépevők, mint a keletázsiai térség lakói. A hivatalok statisztikák szerint a táplálkozás számottevő hányadát a kenyérfélék alkotják. Még a németek is — holott ők inkább burgonyával pótolják a kenyeret — 30—40 %-át napi ételmüknek kenyér formájában veszik magukhoz.

Ez a gabonamagvakra felépített táplálkozás nem az újabbkori századok étkezési formája. A sütőipar története a legszebb bizonyíték arra vonatkozólag, hogy az európai népek már régóta kenyérvetők. Sőt még a hadikronika pergamentlapjai is megemlékeznek a kenyérről. A XIV. század első feléből (1339-ből) származó svájci krónika sárgult lapjai elárulják azt, hogy amikor a hadsereg egy hadjárat alkalmával nem messze Blümpitz-től ütközetre indult, az ütközet előtt a katonák többek között sajttal és kenyérral erősítették meg magukat. Azt a ma jött, ahol ez a falatozás történt, még ma is „Käse und Brot”-nak nevezik. Na de a XIV. századból térjünk vissza a Mához.

Talán még sokan emlékeznek arra, hogy spanyol polgárháborúban a nemzetiek egyszer bombavetőikkel megtámadták Madridot. Harminc hatalmas bombavető-gép a köztársaságiak erős elhárító tüzeiben 6 óra hosszat keringett Madrid felett. 1938. október 3-a volt. Francó államelnök megválasztásának második éves jubileuma. A nemzetiek a modern hadviselés, a modern haditechnika dicsőségét, a legkorszerűbb bombavetőket vetették harcba. Ez a támadás a hadtörténelem egyik legkedvesebb epizódjává lett. A nemzetiek 6 óra alatt 178.000 fehér kenyeret dobtak le a madridiaknak. Európa kenyérvető a békében, s méginkább kenyérvető a háborúban.

Európa „mezőgazdasági hadiüzemei” a legkülönbözőbb formában nyertek megszervezést. Még a legújabb francia törvényhozás is sulyt helyez arra, hogy a meg nem szállt francia területen a mezőgazdasági termelés zavartalanossága maradéktalanul biztosítottassék. A kötelező — sulyos szankciókkal fedezett — szigorú rendszabályok hosszú sora látott napvilágot. Nem is említjük a német és az olasz államok már régeb-

ben életben lévő és a legvégső határokig kiépített „mezőgazdasági hadiüzemi” gazdálkodását. Röviden nézzük meg, mi a helyzet nálunk?

Büszkén vallhatjuk, hogy mezőgazdasági termelésünk zavartalanossága elsősorban a törvényhozásilag is alapul vett Zrinyi önfeláldozói hősi szelleméből fakadó, önkéntes szolgálatvállalásra, a „kaláka”-rendszerre épül. A 112.000 1942. F. M. számú rendelet „kölcsonös munka-megsegítés” című fejezete szerint: „Minden községben és városban meg kell szervezni a kölcsonös munka-megsegítést (kaláka-rendszer). A kölcsonös munka-megsegítéssel elsősorban a kisgazdaságok megműveléséről kell gondoskodni, előnyben részesítve a bevonultak kisgazdaságait. A kölcsonös munka-megsegítésbe azonban a közép- és nagygazdaságok is célszerűen bevonhatók oly módon, hogy kisebb gazdaságok a nagyobb gazdaságokat emberi munkaerővel, az utóbbiak viszont az előbbieket gépi- és fogatos munkaerővel segítik ki.”

A kölcsonös munka-megsegítést jelentő „kaláka”-rendszerben résztvevők önként és önzetlenül vállalják a többlet-munkát. Jutalmuk

az egyéni öntudat és önmegbecsülés megerősödése, a megsegítettek és az egész nemzet hála. Hisz az ő munkájuk alapján biztosított a belső és külső arcvonal ellátása. A nemzet hála fog megnyilvánulni azokban az ünnepélyes pillanatokban, amikor a példát adó, hősi magatartást tanúsított önkéntes munkavállalókat az illetékes főispánok (főpolgármester, kormányzói biztos) elismerő oklevéllel fogják kitüntetni.

Ez az oklevél a belső front legszebb érdemrendje lesz. Szövegében feltüntetni majd azt, hogy az illető példát mutató odaadással vett részt a második nagy világháború idején a magyar föld megművelésében és a hadbavonultak gazdálkodóinak megsegítésében. Ez által szerzett hazafias érdemeik elismerésre és dicséretre méltóak. Nem pusztul el a nemzet, amelynek tagjai mindenkor összefognak.

Az arcvonal gyilkos poklában helytálló magyar katona mellett ott áll a belső arcvonal hőse, a verejtékes munkával önfeláldozó hazaszeretettel dolgozó magyar földmives.

(Katonajóság)

A charkovi harcokban már 447 legújabb típusú páncélost veszített a Szovjet

Berlin, május 19.

A Német Távirati Iroda közli, hogy a Charkovtól keletre folyó páncélos csatában eddig már 447 legújabb építésű páncélos harciocsiját veszítette el a Szovjet.

A német légierek sok elkeseredett küzdelmet vívtak a bolsevista légierekkel a keleti arcvonal felett. Annak ellenére, hogy helyenként számbeli fölényben voltak a bolsevista légierek, a németek mindenütt győzelmesen vívták meg a harcot. A nap folyamán az eddigi jelentések szerint légi harcokban 45 repülőgépet veszítette el a Szovjet.

A német légierek Anglia felett is eredményesen tevékenykedtek. Nyolc óra körül indult el egy német légiraj, áttörte magát a csatornán és délangliai célpontokat bombázott. Egy pályaudvar csarnokát akkor rombolták szét a német bombák, amikor ott négy vonat állt indulásra készen.

Kedden reggel német harciótelékek Tobruktól délre egy brit sátorbort bombáztak pusztító hatással, Szollum vidékén pedig katonai célpontokban értek el találatokat.

Málta bombázása során légi harcokban 3 brit gép pusztult el.

Anglia már elveszítette hadihajóinak 40 százalékát

Madrid, május 19.

Az Alcazar c. spanyol lap közli a háború kitörése óta elsüllyesztett angol hadihajók listáját és megállapítja, hogy Anglia eddig hadihajóinak 40 százalékát veszítette el. Nem le-

het pontosan megállapítani, hogy az angol kereskedelmi hajópark vesztesége mennyi, bizonyos azonban, hogy már meghaladja a 13 millió tonnát.

Olasz csapatok harca a kommunisták ellen a volt jugoszláv területeken

Róma, május 19.

Az olasz sajtó összefoglaló jelentést közöl az olasz csapatoknak a volt Jugoszlávia területén összeverődött kommunista bandák elleni harcokról. A jelentés szerint a tél folyamán az olasz csapatok akciója elsősorban oda irányult, hogy állandóan lekössék és szemelőt tartassák a kommunista bandákat, a jó idő beálltával pedig megindult a megsemmisítő harc a bandák ellen. Az olasz csapatok több kommunista csoportot megsemmisítettek, sulyos és véres veszteségeket okoztak a bandáknak és több olyan helységet felszabadítottak, amelyeket eddig a kommunista bandák uraltak.

repülőgép semmüszült meg, egy ötödik meg rögálódott, majd a tengerbezuhant.

TELJES ELSÖTÉTÍTÉS AZ AMERIKAI PART VIDÉKEN

Zürich, május 19.

Newyorkban és a keleti partvidék több városában teljes elsötétítést rendeltek el.

OLASZ HADIJELENTÉS

Róma, május 19.

Az olasz főhadiszállás keddi hadijelentése közli, hogy Kirenajában visszaverték az ellenség páncélos járőralakulatainak támadását. Mechilitól délre foglyul ejtettek az olaszok egy tiszt parancsnoksága alatt álló angol osztagot. Légi harcokban két brit gépet lelőttek. Az olasz légierek nagy eredménnyel támadták az ellenség sivatagi célpontjait. Málta felett légi harcokban 4 brit

A nagyvilágból

A pundsabi express kisiklott. A szerencsétlenségnek 22 halottja és nagyszámu sebesültje van. Mint angol részről megállapították, a vonat kisiklását merénylet okozta. A muzulmánok illy módon bosszultak meg bizonyos ellenük szóló intézkedéseket.

Bukaresti jelentés szerint az okiráltságban és Délerdélyben folytatódnak a földcsuszamlások. Eddig 24 ház dőlt össze.

A török kormány törökországi tartózkodást engedélyezett 1489 menekült muzulmán vallásu politikusknak.

A tengelyhatalmak Amerikából Lisszabonba érkezett és ott kicserélt diplomatái Madridon keresztül folytatják utjukat hazájukba.

A bulgáriai Gabrovóban kommunista szervezkedést leplezett le a rendőrség. A kommunisták nagymennyiségű rólapot készítettek és széleskörű propagandára készültek. Letartóztatásuk során tüzharcra került sor. Egy ember meghalt, többen megsebesültek. Eddig 100 kommunistát tartóztattak le a mozgalom tagjai közül.

Amerikai lapjelentések szerint egyáltalán nem kielégítő a termelési hadjárat eddigi eredménye. A gyárak a munkásszervezetekre, a munkások pedig a nyersanyaghiányra és a rendezetlen szállítási viszonyokra hárítják a felelősséget a termelés elégtelen volta miatt.

ifj Varga Gyula Mecsek garázs,
P E C S Rákoczi út 34. Tel. 23-83

Autókarosszéria és kocsigyár; autójavitóüzem; autogarázs; alkatrész és felszerelési cikkek raktára.

Közgazdaság

A fűszerkiskereskedés és nagykereskedés üzletköre

A szegedi kereskedelmi és iparkamara közli: A közelmúltban a soproni kereskedelmi és iparkamara előterjesztéssel fordult a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszterhez, amelyben azon felfogásának adott kifejezést, hogy fűszernagykereskedői iparigazolvány alapján nagyban csak a szoros értelemben vett fűszereket és gyarmatárúkat árusíthassák, de nem azokat az árukat is, amelyekkel a fűszerkiskereskedő a fűszereken kívül még foglalkozhatik. E felfogás szerint ugyanis a vegyészárúkkal való kereskedelemre megfelelő és elégséges meghatározásnak látszik a vegyészkereskedés vagy szalóczipar megjelölés és nem látszik kívánatosnak, hogy üzletkör tekintetében ugyanilyen elbírálás alá essék a fűszerkereskedés is, tekintve, hogy »a fűszer« megjelölés fogalmilag, illetőleg értelemszerűleg sem alkalmazható a vegyészárúkra.

A kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter véleményadás végett megküldötte a szegedi kereskedelmi és iparkamarának ezt az előterjesztést. A szegedi kamara véleményében rámutatott arra, hogy egy-egy üzleti szakma üzletkörének megállapításánál nem lehet az üzleti szakma nevéből kiindulni, hanem az 1922. XII. tc. 46. §-ának a rendelkezése szerint is »ahabban a kérdésben, hogy az egyes kereskedelmi szakmákhoz milyen árukkal vagy áru csoportokkal való kereskedelem tartozik, az üzleti szokások irányadók.« Az üzleti szokások pedig azt igazolják, hogy a fűszerkereskedő akár kicsinyben, akár nagyban folytatta tevékenységét, nem csak kizárólagos szoros értelemben vett fűszereket, illetve gyarmatárúkat forgalmazott,

A kijelölt nagy- és kiskereskedők működésének felülvizsgálása

A szegedi kereskedelmi és iparkamara közli: A közellátási miniszter előtt tartott kamarai értekezleten többször szóba kerültek azok a rendellenességek, amelyek a kereskedelemnek átállításával kapcsolatban a közszükségleti cikkek árusítására kijelölt egyes nagy- és kiskereskedő tevékenységénél észlelhetők. A panasz arra irányul, hogy az ugynevezett »órségváltás« alatt kijelölt nagy- és kiskereskedők egy része se kellő szakértelemmel, tőkével

hanem az élelmicikkek egyéb sorsát, ezenkívül pedig a háztartásban és gazdaságban sűrű használatnak örvendő cikkeket is. Így a fűszerkereskedő üzletköréhez tartozik a többszáz cikk közül — amint azt a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter már többször megállapította — a gyertya, cipőkrém, szappan, festék, gyufa, vaspor, mosópor, keményítő, kénlap, firnisz, faszén de természetesen ez a felsorolás nem kimerítő, amint évtizedes üzleti szokás alapján a szorosban vett fűszereken (bors, fahéj, székfűszeg, gyömbér majoranna) nem csak az egyéb gyarmatárúkat, mint például kávé, tea, déligyümölcsök, raffia, hanem a belföldi gazdasági termények, termékek és iparcikkek egész sorozata is a fűszerkereskedelemben üzletkörébe tartozik, mint például bab, borsó, lencse, mák, malomörlemények és hántolt malomipari cikkek, gyümölcs, főzelék, hus és halkonzervek, só, cukor, petróleum, stb.

A kamara véleményében arra mutatott rá, hogy az üzletkör megállapításánál a törvény parancsát alapján az üzleti szokásoktól kell kiindulni, nem pedig az elnevezésből, mert ha az elnevezésből indulnánk ki, abban az esetben minden kereskedőnek az iparjogosságát egész sorát kellene kéznél tartania, hogy üzletkörét fenntarthassa és azon árukkal kereskedhessen, amelyek az üzleti szokás eddig az üzleti szakmákat egymástól mereven elválasztani soha nem lehet. Olyanok az üzleti szakmák, mint az egymást metsző körök. A kamara álláspontjával nem azonosította magát és kérte azt, hogy a kérelmet a kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter ne teljesítse.

és üzlethelyiséggel nem rendelkezik, a fogyasztóközönség rendszeres kiszolgálásához fűződő közérdeknek megfelelni nem képes.

A panaszok hatása alatt a közellátási miniszter kamaránkhoz rendeletet intézett, felhívta a kamarákat arra, hogy a panaszokat a legalapósabban körzetükben vizsgálják meg és tegyenek jelentést és egyes kijelölések esetleges elvonására tegyenek javaslatot.

24.786 drb. pirosszinű lábbeli utalvány kerül szétosztásra Bács-Bodrog vármegyében

19.640 drb. talpalásra, 3.275 drb. fejfejesre, 1871 drb. mérték után készített lábbelire jogosító pirosszinű utalványt oszt szét az alispáni hivatal, a lakosság számarányában, a Bács-Bodrog vármegyei községek: Zenta mv. és Magyarakanizsa mv. között.

Az igénylők részére, mint a múltban most is a helybeli közellátási hivatalok, illetőleg községi előjáróságok állítják ki az utalványokat.

A börtalpu lábbeli árusítására kijelölt cipőkereskedők, valamint a cipészkisiparosok, a vásárlóiktól kapott utalványok el-

lenében, a talpbőrelasztókat kijelölt nagykereskedőknél: 1. Berger Frigyes szabadkai, 2. Szekeres Adorján zombori, 3. Szieberth Károly bajai, 4. »Labor« kft. újvidéki cégeknél, a Lábbeli Központ által kiutalt rendelkezésre álló 3.667 kg. talpbőr szegesáru krupón, 2.685 kg. nyak, váll, 197 kg. hásszél-bőr, 197 kg. talpbélésbőr szegesáru hásszél összesen 6.746 kg. talpbőr és 1.268 kvadrát lófelsőbőr, 4.225 kvadrát sertésfelsőbőr, 2.957 kvadrát borjúfelsőbőr, 1.309 kvadrát juhélésbőr, összesen: 9.759 kvadrát felsőbőr mennyiségből elégíthetik ki igényeiket.

SPORT

««000»»

Kula - Békéscsabai Törekvés 5:2 (4:1)

A kulaiak a hazai pályán megérdemelten győztek. Erős irammal indul a mérkőzés és Mehr már a hetedik percben eredményes. Rövidesen még két gólt rúgtak a kulaiak. A második féldőben semmit sem veszít szépségéből a játék. A kulaiak közül kitűnt Mehr és Polyvás.

KECSKEMÉTI AC-ÓBECSEI BOCSKAI 0:0

A mindvégig izgalmas és élvezetes mérkőzés, amelyet Kecskeméten játszott le a két csapat, eldöntetlenül végződött, pedig a Bocskai győzelmet érdemelt volna Jó: (Bocskai) Nagy, Milovánov II. Tihanyi és Dolovác.

ESE CIKTA-UJVERBÁSZI CSE 4:0 (3:0)

Az ujverbásziak három tartalékkal álltak ki, a csapat mégis a mérkőzés nagyobb részében egyenlő ellenfele volt a vendégcsapatnak. A Ciktának határozottabb játéka volt és ezért megérdemelte a győzelmet. Az UCSE a második féldőben szépen játszott, különösen kitűnt: Keresztess, Keresztessi, Kókai és Dénes.

M. KANIZSAI SE-ZENTAI AK 3:1 (0:0)

Az MSE mindvégig fölényben volt és megérdemelten győzött. Góllövő: Tukacs Bodó és Molnár ill. Barna.

BAJMOKI AK-SZABADKAI KAC 0:0

A bajmokiak könnyebben mozogtak az otthoni pályán, de a vendégcsapat többet támadott. A BAK védelem rombolt és Benes kapus minden lövést biztosan fogott.

BSZKRT-VASAS 1:0 (0:0)

A nemzeti bajnokság második osztályának Rákóczy-csoportjában Szabó III. góljával a BSZKRT csapata győzött a rangadón.

HALADÁS-ZENTAI AK 4:2 (3:1)

Mindjárt az első percekben gyilkos irammal kezdődik a játék, s a két csapat szép és izgalmas küzdelme alakul ki. A Haladás minden tekintetben jobb volt ellenfelénél és megérdemelten győzött. Az első féldőben a ZAK teljes erejével belefekszik a küzdelembe, de csak egy gólt érhet el. A második féldő ugyanolyan erejű irammal kezdődik, mint az első. Szopori játékvezető gyengének bizonyult: teljesen kiengedte kezéből a mérkőzést, végül már annyira nem volt ura a helyzetnek hogy kiürítette a nézőteret. A ZAK-ból kitűnt: Gondi és Borbély.

««000»»

Asztalitenisz

Zombori Felsőváros-Bácskerteszi Kalot 15:1. Vasárnap délután a bácskerteszi Kalot vendégül látta a zombori Felsővárost barátságos asztali tenisz mérkőzésen amely 3 órakor kezdődött a következő felállításban: Kalot: Csulits, Jánosy, Dénes és Urbán. Felsőváros: Szvorényi I, Szvorényi II, Buligovits és Rasztik. A vendégek magas színvonalú játékkal valóságos lehenyeregltek a Kalot jóképességű csapatát. A közönség sokszor megtapsolta a szép játékot. A Kalotból kitűnt Csulits, míg a zombori csapat minden egyes tagja dicséretet érdemel.

Olasz sajtóhang:

Magyarországnak történelmi multja, nemzeti önérzete és csodálatos belső rendezettsége előkelő helyet biztosít az új Európában

Róma, május 19.

A Rómában megjelenő Conquiste c. tekintélyes olasz folyóirat májusi számában figyelemre méltó cikket írt „Magyarország az európai műveltség bástyája” cím alatt. A lap Máriaassy Zoltán quirináli követünk bevezető sorai után közli Vilhetti, a lap igazgatójának cikkét, amely foglalkozik Magyarország szerepével az új Európában és kiemeli, hogy a magyar honvéd most többi szövetségeseivel egyetemben harcolva újra vérrel pecsételi meg azt a hivatását, amelyet a nyugati civilizáció védelmében 1000 éven keresztül hűségesen töltött be.

Magyarországnak történelmi multja, nemze-

ti önérzete, csodálatos belső nyugalma és a tengely iránti hűséges barátsága előkelő szerepet biztosít, melyet Magyarország az új Európában fokozott mértékben kíván betölteni.

A hamburgi Fremdenblatt — mint berlini jelentés közli — most foglalkozik Kállay miniszterelnök legutóbbi nagy beszédével és rámutat arra, hogy Magyarország kész teljes erejével résztvenni az új Európáért folyó küzdelemben. A magyar katonák vállvetve küzdenek a keleti arcvonalon harcoló szövetségeseik millióival, hogy újabb babérokat szerezzenek a hős honvédség lobogóira — írja a lap többek között.

Nyolcvan év óta teljesíti nagy és fontos munkáját a Vöröskereszt

Az áldozatos segítő-rendszer kialakulása és teljesítményei

A Vöröskereszt röviden annyit jelent, mint beteg- és sebesültgyámolítást kezdetben csak hadisebesültekre vonatkozott ez, később más sebesültekre és betegekre is. A Vöröskereszt megalakulását követően évben kötötték meg a Genfi Egyezményt, amely elsősorban a hadseregek és a hivatalos egészségügyi szolgálat számára készült. Egyveres bonyodalmakkor áldásos tevékenységet fejt ki a szenvedők érdekében. Célja a háború sebesültjeinek megsegítése, az egészségügyi személyzet és felszerelés tiszteletben tartása és megvédése, és megkülönböztetőjellel való ellátása.

A sebesültek gyámolításának gondolata nem a Vöröskereszttel együtt keletkezett, hanem már a XIV.-ik században kirajzolódott a semlegesítés mérőföldjelzői. Az első példával 1393-ban találkozunk. Ez a svájci kantonok közötti egyezmény, amely egyebek között kimondja a sebesültek tiszteletben tartását is.

1863-ban Dufour generális elnökletével tizenhat állam képviselőjében harminchat kiküldött gyűlt össze és három nap alatt megszavazták a Vöröskereszt alkotmányát, amely azóta változatlanul megmaradt. Az 1864-i háborúban a Vöröskereszt kiküldötte először viselte a fehér karszalagot a vörös kereszttel.

1864-ben a Szövetségi Tanács III. Napoleon támogatásával Genfben diplomáciai konferenciát hívott össze, amelyen megszavazták az első Genfi Egyezményt. Tizenhat állam képviselője fogadta el a közismert határozatokat, a sebesültek gondozását és védelmét, az egészségügyi személyzet tiszteletbentartását, a megkülönböztető jeleket, és a többi határozatot.

A Nemzetközi Bizottság, amely Genfben ülésezett, a mai napig is megtartotta vezető, illetőleg irányító szerepét, az államok pedig világszerte elismerték.

A VÖRÖSKERESZT A VILÁGHÁBORUBAN

Páratlanul nagyszabású volt az a teljesítmény, amit a Vöröskereszt az elmúlt világháború során végzett. A Vöröskereszt akkori elnöke Andor Gusztáv sugalmazására megalkotta rögtön az ellenségeskedések kezdetén a „Genfi Nemzetközi Hadifogoly Irodá”-t. Tevékenysége rögtön óriásivá nőtt és a következő négy ámban épült ki:

1. Tudósító szolgálat az eltűntekről családtagjaiknak.
2. Levelezés, csomagok és pénzküldemények továbbítása.
3. A hadifoglyok helyzetének javítása.
4. Végül azoknak a foglyoknak, akiket az ellenség, törvény, avagy erkölcs alapján nem tarthatott fogva, visszahonosítása, avagy semlegeseknél való elhelyezése. Ilyenek voltak: az egészségügyi személyzet, súlyos sebesültek, később a hosszú fogságot átszenvedett harcoképek is.

Néhány számadattal rávilágítunk arra a roppant munkára, amit a szervezet végzett. Az első napokban csupán tíz-husz levél volt a napi posta, az akció csúcspontján napi harmincezeret is elért. A francia osztálynak két és félmillió kartotékja volt, a németeknek másfélmillió; száz-ezer tudakozódás történt az antant és hatvan-ezer a központi hatalmak részéről. Az iroda ezer-kétszáz személyt foglalkotott egyszerre. Missziók látogatták a foglyotáborokat, negyvenegy kiküldött ötszázhuszonnégy látogatást végzett; négyszázötvenezer fogoly visszahonosítását intézték el. Közel kémmillió csomagot és tizenhétmillió francia frankot továbbított az iroda. Ezenkívül tudatosan tud is lépte szerepét és az emberiség nevében apellált a hadviselő államok lelkiismeretére, felemelve szavát a mérges gázok alkalmazása ellen.

Mint egyenlő fél tárgyalta a kormányokkal, s mivel a közvéleményt és a világlelkiismeretet képviselte, az államok válaszoltak, igyekeztek megmagyarázni és menteni eljárásukat. Említésre méltó az ugynevezett „Nansen-akció”, az orosz éhezők megsegítésére és a Német Vöröskereszt felkérésére kiküldött misszióknak működése a tuszok és polgári egyének védelmében. Bár 1923-ban az Iroda bezárta kapuit, a feladata még nem fejeződött be. A leszűrt tapasztalatok alapján megszerkesztették a „Hadifogolykódex”-et, hogy a mult világháború folyamán szerzett tapasztalatokat a jövőbeni háború áldozatainak javára lehessen fordítani. Ezenkívül számtalan új tervezetet készítettek, amelyekhez negyven állam csatlakozott.

A MAGYAR VÖRÖSKERESZT MAI MŰKÖDÉSE

A Magyar Vöröskereszt égése alatt a világháborúban három nagy tábori kórház működött, egy nagyszabású sebesültszobort, két kisebb sebesültszobort, husz segélyhelyet, minden hadsereg parancsnokság mellett egy-egy központi raktárt, három kórházvonalat, hat segélyvonalat tartott üzemben. Csaknem kétezer kisebb-nagyobb vöröskereszt-kiszolgálóhálózat létesítettek, összesen száztizenhatezer ágyval. A sebesültek ápolására ezernégyszáz ápolódót küldtek ki az arcvonalba. Az országban több mint tízezer önkéntes ápolónő gondozta a szenvedőket. Rengeteg átvételi állomást tartottak fenn. A Magyar Vöröskereszt Egylet a világháború idején a szeretet munkájából alaposan kivette a részét.

A Magyar Vöröskereszt Egylet a mostani világháborúban is nagy szerepet tölt be. Nemrég indult utnak a vöröskeresztes ápolónők egyik csoportja az arcvonalra. Állandóan képeznek ki ápolónőket, hogy szolgálataikat szükség esetén nagyobb mértékben is igénybe vehessék. Gondoskodik a Vöröskereszt a honvédek lelki gondozásáról is. Ezért rendezt a nagy-

sikerű kívánságversenyeket, amelyeknek célja, hogy a honvédség az egész magyar társadalom együttérzésében részesülhessen. A Vöröskereszt bajtársi rádióüzeneteket is közvetít az arcvonalon küzdő katonáinktól és viszont. Ezzel sok kedves percet szerez azoknak, akik kint küzdenek az orosz harcúterén. Egybevetve mindent, megállapíthatjuk, hogy a Magyar Vöröskereszt Egylet a szükségszerű kötelességein túlmenően is követi a felebaráti szeretetnek lelki-küzből kitörőhétellen igéit: „A szeretet soha meg nem szűnik.” (Katonaujság.)

Pénteken ülést tart a képviselőház

Budapestről jelentik: Illetékes hely közli, hogy a képviselőház május 22-én déli 12 órakor formális ülést tart.

A föld legnagyobb hegysége — a tenger fenekén van

A legegyszerűbb tudományos hőstettek közül való az a munka, amelyet a német óceánkutatók tűzött maga elé és valósított meg.

A dr. Spiess tengernagy vezetése alatt álló Meteor-expedíció 10 éves munkával, 1928 és 1938 között vonta kutatásai körébe az Atlanti óceánt. Az expedíció elsősorban az Atlanti óceán talajának alakulásával és az óceáni víz körforgásával foglalkozott. Az északi szélesség 10-ik fokától a déli Óceán jégvonaláig 14 keresztmetszeten ment végbe a két és fél évig tartó munka, mégpedig a tenger felszínétől a tenger talajáig nyúló 310 megfigyelő állomáson. Az expedíció tudományos munkálatainak eredményét 18 kötetet kitevő hatalmas műben dolgozták fel.

Az expedíció a teljes Atlanti óceán új mélységi térképét készítette el az elvégzett 67.500 mélységmérés alapján. Megállapították, hogy az Atlanti óceán talaján egy 1000—2000 kilométer széles heggyvonulat húzódik, amely az Északi sarktól a Déli Jeges tengerig ér és amely a föld leghatalmasabb heggyvonulata. Magassága az Alpok magasságával vetélkedik, hosszúsága és tömege pedig minden földfelszíni hegytömeget meghalad.

Zsidócsempész bünszövetkezetet lepleztek le

Muraszombatból jelentik: A muraszombati határvadászok néhány nappal ezelőtt hat zsidót tartóztattak fel a magyar—német határon. A zsidókat Németországból Magyarországra akarták átcsempészni. Mint a nyomozás során kiderült, a zsidók átcsempészésére régen keresett banda vállalkozott. A zsidócsempész-banda feje egy bécsi moztulajdonos, aki a hozzá forduló zsidókat a Grácban élő, szarvaslakai származású Norcsics „Pubihoz” utasította, aki régen foglalkozik már zsidócsempészéssel. Norcsics ezelőtt Sopron környékén próbálkozott több ízben zsidók átcsempészésével. Mikor azonban itt az ellenőrzés lehetetlenné tette minden tervét, „szűz talajt” keresett és szülőfaluján, Szarvaslakon keresztül igyekezett lebonyolítani a „szállítókat”. A mult héten nyolc zsidót indított utnak. Kettő közülük nem érte el a határt sem, mert már a németek lefűlelték őket, hat zsidó azonban Szarvaslak és Hegyfalu környékén átjutott magyar területre. Innen Bertalanits Alajos, Skrabán Rezső és Leposa Károly szarvaslakai földműveseknek kellett volna továbbítani őket Muraszombatba Ebenspangner kereskedőhöz, aki aztán továbbjuttatta volna őket Budapestre.

A csendőrség a hat elfogott zsidót, valamint Ebenspangert, Bertalanitsot, Skrabánt és Leposát, azonkívül dr. Brumen Antal volt ügyvédet, aki márkát váltott be a zsidóknak, letartóztatta és beszállította a szombathelyi törvényszék fogházába.

A magyarországi bünvádi eljárással párhuzamosan a német hatóságok is megindították az eljárást a bécsi moztulajdonos és a Grácban élő Norcsics ellen.

Hírek:

DÉLVIDÉK

OTI KORZETI ORVOSA:

Felsőváros orvosa Dr. Szabó Endre, Flórián utca 8.

A második körzetbe a Bánát városrész tartozik, (a Rákóczi ut, Antal utca, belváros és Kossuth Lajos utca közötti rész), orvosa dr. Erdey Gyula, Sándor Béla utca 15.

A harmadik körzet a Szelencse és a Bánátnak a második körzetbe nem tartozó része, orvosa szintén dr. Erdey Gyula, Sándor Béla utca 15.

UGYELETES VÁROSI ORVOS:

Dr. Kuczai János, Csihás Benő utca 12. Telefon 96.

UGYELETES GYÓGYSZERTÁR:

„Kigyó” gyógyszerár, Rákóczi ut sarok.

Kállay miniszterelnök két község diszpolgára. Beszterce és Kék községek képviselőtestülete Kállay Miklós miniszterelnököt, egykori országgyűlési képviselőjüket, egyhangú lelkesedéssel diszpolgárrá választotta. A diszpolgári oklevelet méltó kezetek között fogják a miniszterelnöknek átadni. (MTI)

Imrédy megrágalmazásáért két hónapi fogházra ítélték a 8 Órai Ujság főszerkesztőjét. A budapesti büntetőtörvényszék most hozott ítéletet abban a sajtóperben, amelyet Imrédy Béla nyug. miniszterelnök indított dr. Halász Sándor, a 8 Órai Ujság főszerkesztője ellen egy cikk miatt, amelynek kitételeit Imrédy sérelmesnek találta. A bíróság két hónapi fogházbüntetésre ítélte dr. Halászt. Az ítéletben Imrédy megnyugodott, az elítélt pedig felebbezett.

A délvidéki gyógyszerészek közgyűlése Szabadkán. A Magyarországi Gyógyszerész Egyesület-Bács-Bodrog vármegyei kerülete vasárnap tartotta meg Szabadkán a délvidéki gyógyszerészek első közgyűlését. Budapestről vitéz német-prónay Wolff Lajos a központi egyesület társelnöke, Bajáról dr. Makray László délvidéki kerületi elnök, Csörbe László titkár, Gunik Gyula társelnök Obecséről, Heisler Gyurgyovászi Aurél társelnök érkezett Szabadkára. A gyűlésen a gyógyszerészet helyzetéről számoltak be, a felszólalók Horváth Zoltán, Csébauer Ervin, Brenner Dezső, Fehér István, Schumacher Zoltán és Létmányi István részletezték a délvidéki gyógyszerészek kívánásait, amelyekre a központi kiküldött válaszolt és azok teljesítését megígérte.

Május 19-től június 30-ig korlátozzák az utazási kedvezményeket. Az Államvasutak igazgatósága az elsőrangú fontosságú szállítmányok akadálytalan lebonyolítása érdekében a vasúti menetkedvezmények megszüntetésével kénytelen az utasforgalom korlátozását bevezetni. A korlátozás május 19-én lép életbe és előreláthatólag június 30-ig tart. A korlátozás alá kerülő lényesebb kedvezmények: a balatoni és velenetevi bérletjegyek, mérsékelt áru menetértéti jegyek, Budapest gyógyfürdő és az ország egyéb gyógy- és üdülőhelyeinek kedvezménye, ipari, bányászati és kereskedelmi munkavállalók családtagjai fizetéses szabadságára engedélyezett kedvezmények. A tényleges vasúti alkalmazottak családtagjainak nyugdíjasoknak és ezek családtagjainak önköltségi kedvezménye, a hadirokkantak, tüzharcosok, diákok részére kiadott kedvezmények, mind hatályukat veszítik. Valamennyi Budapestről kiinduló és oda érkező gyors- és sebesvonatra, valamint a MÁV által még közhírré teendő személyvonatokra május 23-án 0 órától május 26-án 12 óráig nem érvényesek a szabadjegyek sem. Május 23-án és 24-én 12 óráig érvénytelenek a »mérsékelt áru bérletjegyek».

Harminc utasával szakadékba zuhant egy török autóbusz. Az Izmirtől Sesmetig vezető országúton súlyos autóbusszerencsétlenség történt. Egy teljes sebességgel haladó autóbusz az egyik éles kanyarban nekiment az országúti korlátnak és tizenöt méteres szakadékba zuhant. A harminc utas közül néhány súlyosan megsebesült. A baleset után a hatóságok szigorú vizsgálatot rendeltek el, amelynek során megállapították, hogy a könnyelmű vezetés okozta a súlyos szerencsétlenséget. A gondatlan vezető tartóztatták.

A szövetkezeteknél feltételeken is lehet üzletet vezetni. A kereskedelmi törvény kimondja, hogy a részvényjegyzés feltételes nem lehet, mert az alaptőke biztosítása a részvénytársaságok megalakulásának alapfeltétele. A Kuria egy most hozott határozata kimondja, hogy ezt a tiltó rendelkezést nem lehet érvényesíteni a szövetkezeteknél, mert ennek megalakulásánál az alaptőke biztosítása nem feltétel és mert a tagok száma változó, a szövetkezetnél nem forog fenn olyan törvényben gyökerező jog, amely a belépés feltételéhez való kötöttséget kizárná.

A bácskossuthfalvai iskolakönyha 12.220 ebédet osztott ki ebben az évben. A bácskossuthfalvai iskolakönyha, amelyet Facsar Sándorné tanítónő vezet minden évben, befejezte az évi működését. Az iskolakönyha 12.220 ebédet osztott ki és 14 m. mázsa burgonyát, 14 m. mázsa kenyeret 7 m. mázsa lisztet, valamint nagy mennyiségű zsírt, tojástart, tejet, zöldséget és gyümölcsöt használt fel. Adományokkal a következők segítettek a könyhát: Fernbach János, öv. Pilaszánovich Józsefné, ifj. Fernbach József, Novoth József Cindel malom, Gvarmati Sándor Modrcsin Iván, Heiler Jakab, Ambrusz Lajos, Csáti Szabó Lajos, Szigethi Lajosné, Varias Sándor, Bordás Károly, Sebők Lajos, Schill György Nagy Ferenc, Erdélyi József, Bak Sándor, Geller Ferenc, Református Egyházközség, Nagy János öv. Kovács Jánosné, Király Jánosné, Szeitz József, Kiss Sándor Máláth Antal, Juhász Jánosné, Gulyás Lajos, Polgári Kaszinó, Gazdakör, Karai Sándor, Fütő János, Bada István, Szigethi Lajos, Boldog Sándor, Drenvovszki János, Bak Sándor, Hamer Lajos, Varga János, Sunvec Jánosné, Tóth János Sándor, Fodor Sándor, Szilágyi Géza, Burcsár András és még sokan mások.

Csütörtökön, kedvezőtlen idő esetén szombaton megnvillik a Vadászkiért Erzsébet ligeti kioszka

A zombori kisdíjakok adománya. A Bercsényi uti IV. és a Könyök uccai III. osztály kisdíjakjai összegyűjtött filléreket egy közös perselybe tették. Az így összegyűjtött pénzen most 920 darab cigarettát vásároltak, amit a Vöröskeresztnek ajánlottak fel, hogy juttassa el a harc terepen küzdő honvédeknek.

A tábla is tízévi fegyházra ítélt Doktor Sándort. A pécsi tábla fellebbezés folytán tárgyalta dr. Doktor Sándornak, az öszirózsás forradalom pécsi vezéralakjának, volt magyarkanizsai orvosnak bűnügyét. Doktort a törvényszék az állam és a társadalmi rend felforgatására irányuló büntetés miatt tízévi fegyházra ítélte. A tábla helyben hagyta a törvényszék ítéletét. Az ügyész megnyugodott a védők semmiségi panaszt jelentettek be a Kuriához.

Június végéig kell befizetni a mezőgazdasági cselédek 3 pengős biztosítási díját. A zombori városi adóhivatal figyelmezteti a munkaadókat, hogy az OMBI részéről a mezőgazdasági cselédek balesetbiztosítási díja fejében megállapított 3.— pengőt június végéig feltétlenül fizessék be. Az a munkaadó, aki elmulasztja a határidő lejártáig a díj befizetését, maga tartozik kártérítéssel, ha munkását baleset éri.

A házbérváltozások bejelentése. Mint tegnapi számunkban megírtuk, a háztulajdonosok kötelesek bejelenteni a házbér magasságában beállott változásokat. Pótlólag közöljük, hogy ezeket a változásokat kell bejelenteni, amelyek múlt év november 1-étől következtek be. A bejelentéshez szükséges nyomtatványokat a városi adóhivatal rendelkezésére bocsátja a háztulajdonosoknak.

Érdekes keresztelő Bácskossuthfalván. Kiss Lajos bácskossuthfalvai lakosnak tíz élő gyermeke közül a vasárnapi református istentisztelet alkalmával hét gyermeket kereszteltek meg. A keresztelési szertartást Dévay Lajos espereslelkész végezte, míg a keresztanyai tisztséget mind a hét gyermeknél Schreck Sándorné töltötte be. A megkeresztelt gyermekek közül a legidősebb 18 éves, míg a legfiatalabb 3 éves volt.

Pipereszappanból kéthavonként egy darab a fejadag. A közellátási hivatal felhívja a fogyasztóközönség figyelmét, hogy a mosószappan, a mosószerek, a pipere és borotvaszappan forgalmának szabályozásáról a Magyar Távirati Iroda által kiadott közleménynek a pipereszappan fejadagjára vonatkozó szövege helyesen a következőképpen szól: Pipereszappanból kéthavonként és személyenként legfeljebb egy darabot szabad kiszolgáltatni. A gyermekek két éves korukig havonta két darab pipere-szappant kaphatnak.

Megvonják több nyersbőrkereskedő jogosítványát. Az anyaghivatal bőripari osztálya konkrét panaszokra több nagy nyersbőrkereskedő ellen vizsgálatot indított. Azoktól a kereskedőktől, akikkel szemben a panasz indokoltnak bizonyult, megvonják a nyersbőrkereskedői engedélyt és helyükbe új kereskedőket rendelnek ki.

FILM

NEMZETI:

Igy is lehet repülni

Ez a kitűnően megrendezett német film egy „kétbalkezes” pilóta kacagató kalandjait mutatja be, szárazon és vizen, illetve repülőgépen és léggömbön. A mulatságos vigjáték egy ügyes len pilótáról szól, akit a mindenható szerelem tanít meg később a leghajmeresztőbb repülőbravurokra. Fegyelméletlenségével rengeteg bajba keveredik, ha gépével valahol megjelenik, ijedten menekül mindenki, fedezéket keresve, mert soha sem tudni: hol köt ki. Kitűnő műsorát a Nemzeti, legújabb híradóinak kíséretében, kedden és szerdán mutatja be.

A zombori Tüzharcosok gyűlése. A zombori Tüzharcosok egyesülete gyűlést tartott a városháza nagytermében. A gyűlésen az egyesület fontos belső ügyei szerepeltek napirenden.

Emésztési zavarok következtében keletkezett bőrküritések sok esetben hamarabb elmúlnak, ha bélműködésünket reggelenként egy pohár természetes »Ferenc József» keserűvízzel rendezzük. Kérdezze meg orvosát!

Moszkvában agyonlőtték az ankarai szovjet nagykövetség két tagját. Ankarában ismeretessé vált, hogy a szovjet nagykövetségnek azt a két tagját, akiket most egy hónapja visszahívtak, amikor a Szovjetunióba megérkeztek, letartóztatták és közvetlenül ezután Moszkvában a GPU agyonlövötte őket.

Megállapították a száritott tészta árát. Mint a hivatalos lap keddi száma közli, a közellátásügyi miniszter rendeletet adott ki a száritott tészta legmagasabb árának megállapításáról. A rendelethez mellékelt táblázat felsorolja az egyes száritott tésztafajták árát akként csoportosítva, hogy tojás nélkül vagy pedig hány tojással készült a száritott tészta. (MTI)

Kalákában művelik meg Vas megyében a hadbavonult gazdák földjeit. Szombathelyről jelentik: Vas megye mezőgazdasági bizottságának ülésén bejelentették, hogy a vármegyében alig akadt olyan ingatlan, amelyet kirendelt gondnokkal kellett volna műveltetni. A vas megyei gazdák az erdélyi gazdák példáját köveve, valaképpen rendszerben igyekeznek megművelni a hadbavonultak földjeit, hogy ezzel egyrészt a földjeiktől távollévő gazdatársaikon segítsenek, másrészt, hogy minden talpalatnyi föld termését biztosítsák.

Selyemcsata a győzelemért

A Délvidéken 300 év óta
tenyésztik a selyemhernyót

A XVII században halálbüntetéssel torolták meg az eperfák pusztítását — Üzemi alapokra helyezik a selyemtermelést

A magyar selyemtenyésztés multja több évszázadra tekint vissza. Olyan nyomok is adódnak, hogy honfoglaló őseink már ismerték a selyemtenyésztést s az őshazából hozták magukkal ezt, az akkor még ismeretlen Európában újszerű mesterséget illetve művészetet. Irások emlékek azonban csak a XVII. század végéről adódnak. 1680. körül Passardi János Péter a baranya megyei Pellérd községben ültetett nagymennyiségű eperfát, tenyésztett selyemhernyókat, majd selyemfonódat is alapított. Damasztja, brokátja olyan híres volt, hogy a szépséges kelme még III. Károly spanyol király koronázásának fényét is emelni tudta. 1708-ban I. Józseftől magyar nemességet kapott s felvette az aranyosi előnevet.

MÁRIA TERÉZIA

A SELYEMTERMELÉSÉRT

Ettől kezdve már hatósági irányítás mellett folyik a Délvidék selyemtenyésztése. 1718-ban kormányrendelet gondoskodott eperfák ültetéséről s gondozásukat szigorú ellenőrzés alá helyezte. Olyan szigorúan védte az Olaszországból importált eperfaanyagot, hogy akik kárt tettek bennük, halállal bünhődtek. Pár évvel később selyemfonoda létesült Temesvárott s csakhamar Nagybecskerekben is, míg Mária Terézia a bevándorolt német telepeseknek előírta, hogy minden család háza kertjében köteles tizenkét eperfát ültetni és azt gondosan felnevelni. 1773-ban már Budán, Pesten, Szegeden és Kanizsán működnek gubóbevitőhelyek, majd Pesten az olasz Valero Tamás a kor igényeinek megfelelő, modern selyemszövődet állít fel. A század végén tíz selyemtenyésztési kerületre osztják az országot, ötvenkét selyemtenyésztési felügyelő, tizenhat gyakornok és huszonöt eperfakertész tevékenykedett.

A XIX. század közepétől még nagyobb lendületet vesz a selyemtenyésztés. A Dunántul több birtokosa ismeri fel az új iparág jelentőségét s egymás után térnek át a selyemhernyótenyésztésre. Amíg 1880-ban 10.000 kg volt évente a magyar helyemtenyésztés eredménye, addig 1911-ben ez a szám 1.677.000-re emelkedett. A világháborús években visszaesés állott elő s Trianon után a megcsontított ország selyemtermelése csak lassan-lassan emelkedett ismét arra a magasságra, amely a magyarországi selyemtenyésztési kultúra színvonalának megfelelt. A csonkaország selyemtermelése így is elérte évente a félmillió kilogrammot, de a megnövekedett igények s gyári szükségletek fedezésére ez a mennyiség nem volt elégséges. Ami hiányzott, azt külföldről hozták be s piacot kapott Magyarországon a japán és kínai selyemfonál, de kedvelt áru volt az olasz selyemanyag is.

NYERSANYAG KELL!

Az új háború megnehezítette, majd teljesen megszüntette a selyemfonálimportot. A magyar selyemszövődék nagymennyiségű nyersanyag-tól estek el a háborús határozatok miatt, úgy hogy selyemtermelésünk kizárólag hazai nyersanyagok felhasználására korlátozódott. Éppen ezért selyemhernyótenyésztés fokozására helyeződött a súly s a kormányzatok évek óta minden kedvezményt és könnyítést megadtak azok számára, akik ezzel a szép iparággal foglalkoztak. Legutóbb Bonczos Miklós államtitkár intézett felhívást az ország lakosságához, hogy nagyobb tömegekben csatlakozzék a selyemhernyótenyésztők táborához és vegye ki részét ebből a munkából, amely nemcsak nemzeti érdeket szolgál, hanem tisztességes mellék keresetet jelent azok számára, akik a tavaszuk három-négy hetét erre szentelik. Az árkormánybiztosság hozzájárult a selyemgubóárak emeléséhez, úgy hogy az idén a beváltóhelyek a tavalyinál jóval magasabb összegeket fizetnek a beszállított gubók kilogrammjáért.

„HERNYÓGYÁR”

Különös és érdekes munkásságot fejt ki a szekszárdi selyemtenyésztési kísérleti intézet. Itt gondoskodnak azokról a petékről, melyekből május elején az ország minden vidékén kikelnek a selyemhernyók, hogy három-négy hét múlva gubó alakjában a gubógyűjtő állomásokra kerüljenek. Az intézet minden évben összegyűjti a legjobb gubókat s ezeket a petekészítő állomásokon kiválogatják és a legjobb példányokat kikeltetik. A teljesen egészséges pilléárokat házastják csak össze s ezeknek petéi kerülnek a tenyésztőkhöz. Ugy a pilléárok, mint a peték szakszerű és gondos görcsővizsgálaton esnek át s csak azok érik meg a legközelebbi tavaszon izletes levéleledelt, amelyek teljesen egészségesek s a legjobb, legnagyobb hernyópéldányokat hozzák világra. Petekikeltők már majdnem minden községben tevékenykednek s az ő kötelességük vigyázni az újszülött hernyókra, melyeket egy-két napos korukban szállítanak el azok, akik selyemhernyótenyésztéssel kívánnak foglalkozni. Bárki igényelhet petéket, illetve egy-két napos hernyókat s a községi petekikeltők teljesen ingyen állnak rendelkezésükre. Külföldön más rendszer szerint folyik a peteszétosztás, — pénzért veszik a termelők a petéket.

A magyarországi selyemhernyópete külföldön is kitűnő hírnévnek örvend. Kevesen tudják, hogy a szekszárdi kísérleti intézet évek óta nagy exportot bonyolít le a különböző európai országok felé. A jól kitenyésztett magyar selyemhernyópetéket szívesen vásárolják az olasz, bolgár román, sőt német tenyésztők is. Pár évvel ezelőtt még 324 hernyófajtát tartottak nálunk nyilván, de a kísérletek folyamán ez a szám 24-re zsugorodott össze s jelenleg 24 olyan kikísérletezett hernyófajtát szaporítanak, amely a magyar időjárási viszonyoknak leginkább megfelel.

SELYEMHERNYÓTENYÉSZTÉS
— ÜZEMI ALAPON

A nagyarányú akció lebonyolításához nagy reményeket fűznek az Országos Selyemtenyésztési Felügyelőség vezetői, mert Magyarországon minden adottság megvan arra, hogy ez az értékes iparág a mostanától jóval nagyobb arányban virágozhassék. Hamarosan eljön az ideje annak, hogy magángazdaságok is felismerik a

selyemhernyótenyésztés jövedelmezőségét s követik azoknak a példáját, akik birtokuk egy részét máris eperfával ültették be s akár Olaszországban vagy Japánban a mezőgazdasági művelés eredményes és jól fizető ágának a jövőre vonatkozó érdekes terveket dolgozott ki. Az ország több részébe nagy selyemhernyótenyésztőtelepeket állítanak fel s üzemi alapra helyezik a selyemhernyótenyésztést. Az első kísérlet szín helye ebben az évben a szegedi tanyavilág lesz, ahol Szeged város és az Országos Selyemtenyésztési Felügyelőség közösen indítja meg az üzemi selyemhernyótenyésztést. Erre a célra a szegedi tanyavilág ötvenezer holdjának eperfáit veszik igénybe s ezzel keresethez juttatnak sok-sok családot és munkáskezet.

Mivel a selyemhernyótenyésztés gondos munkát és hozzáértést igényel, a selyemhernyótenyésztési központ megfelelő tenyésztési utasításokról is gondoskodott. Legnépszerűbb kiadványa, mely az utóbbi napokban sok tízezer példányban kelt el országszerte, a selyemhernyótenyésztők tizparancsolata.

A TIZPARANCSOLAT

Az első parancsolat azt mondja, hogy a tenyésztőhelyiség száraz, szellőztethető és fűthető legyen. A rácsokat és rácsállványokat, melyekre a hernyók kerülnek, előzőleg le kell mosni és fertőtleníteni kell. A második parancsolat arra figyelmeztet, hogy a hernyókat mindig friss levéllel etessük. Nedves, harmatos levél árt a hernyóknak, de nem jó a kosárban vagy zsákban összepréselt, fülledt levél sem. A harmadik parancsolat szerint a hernyókat szabályos időközökben gyakran kell etetni: a második vedlésig naponta tízszer, a negyedik alvásig naponta hatszor. Mivel a hernyó egyetlen tápláléka az eperlevél, a negyedik parancsolat azt írja elő, hogy az eperfalombokat kíméljük s feleslegesen ne pusztítsuk. Az ötödik parancsolat a tenyésztőhelyiség hőfokáról intézkedik: ez tizenhatszöztöt fok között mozogjon. A hatodik parancsolat ismét a tisztaságról intézkedik s előírja, hogy a lusta és betegségre gyanús hernyókat idejében különítsük el. A hetedik szerint a tenyésztőhelyiséget füsttel fertőtlenítsük, míg a nyolcadik arról szól, hogy a hernyókat ne zsufoljuk össze a rácson, hogy szépen fejlődhesenek. A kilencedik parancsolat arra utasít, hogy a hernyók alól minden második nap szedjük ki az almot, míg a tizedik, hogy a fonóstrakat idejében készítsük el. A köthernyót háborgatni nem szabad s a gubót csak a bekötés után nyolc-tíz nap múlva szedjük le. Végül: a gubókat előírás szerint osztályozzuk s így vigyük a beváltóhelyekre.

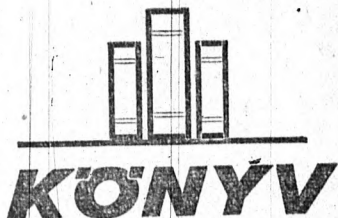
A Lendvay-uccai központban szorgosan folyik a munka: minden előkészület megtörtént arra, hogy a magyar selyemtenyésztés méltó helyet foglaljon el a selyemtenyésztő államok sorában s hadiiparunkban és polgári szükségleteink számára előteremtse a kellő nyersanyagot.

A városi autóbussz menetrendje

Az aláhuzott indulási idő az autóbussz teljeses járatát jelenti: a járat nem a köruton halad, hanem csak a Trefort utcán át a város-háza előtt megy ki az állomásra. (Az alá nem huzott indulási idő, a köruti rendes járat):

Pontos indulási idő a „Vadászkürt” elől:		A Zomborból induló vonatokhoz:
REGGEL	4.10	Ujvidék, Baja, Bezdán
"	5.20	Gombos, Palánka, Szabadka, Bp. gyors, Szeged
"	6.40	
"	7.20	A menetrendszerinti Zomborban érkező vonatokhoz.
"	7.30	
"	8.15	Gombos, Apatin, Szond, Hódság
"	8.50	Ujvidék felé
DÉLELŐTT	10.50	Szabadka felé
"	11.45	Gombos, Obecse, Kiskunhalas, Regőce
DÉLUTÁN	13.05	Apatin, Baja—Bezdán, Baja—Regőce
"	14.20	Szabadka (Bp. személy)
"	15.30	Ujvidék felé
"	16.50	Szabadka (sinautó)
"	17.20	Apatin, Baja—Bezdán
ESTE	19.10	Obecse, Cservenka át Szabadka
"	20.40	Apatin, Hódság
"	22.40	Gombos

Minden megállót feltűnő tábla jelez, amelynek egyik oldalán a megállótól számított pontos érkezési, illetve indulási időt is feltüntettük. Az esetleges változásokat úgy a megállók tábláin, mint a „Délvidék” hasábjain idejében közölni fogjuk.

DULIN ELEK KÖNYVE:

A hatályos magyar sajtójog szabályai

Az Országos Magyar Sajtókamara Könyvtára kiadásában most jelent meg Dulin Elek dr. „A hatályos magyar sajtójog szabályai” című művének második kötete. Ez a kötet tartalmában felöleli mindazokat az új sajtójogi szabályokat, amelyeket, 1940 februárja óta hoztak, azonkívül ismerteti azokat a törvényeket és rendeleteket, amelyek nem vágnak ugyan közvetlenül a sajtójog körébe, de a sajtó szempontjából jelentőségük van.

Ebben a könyvben a sajtó és a lapkiadás terén érdekelték könnyen áttekinthető összeállításban találják meg a munkaviszonyokra vonatkozó jogszabályokat, így az újságíróknak felmondás esetében járó illetményekre, végkielégítésére, továbbá az újságírók minimális fizetésére és fizetési pótlékaira vonatkozó rendelkezéseket. Dulin Elek dr. új könyve behatóan ismerteti a nyilvános számadásra kötelezett vállalatok vezető állásainak betöltésére vonatkozó azon rendeleteit, amelyek a sajtó- és nyomdavállalatok vezetőire is kihatnak. A mű ismerteti a sajtó közigazgatási intézkedéseket, tárgyalja a lapszerkesztés és kiadás szempontjából fontos újságírói és lapkiadói utazási kedvezményekre vonatkozó joganyagot, továbbá ismerteti különösen a lapkiadás terén fontos nyomóipar nagyságára, minőségére, beszerzésének és felhasználásának módjára vonatkozó rendelkezéseket.

Külön fejezet foglalkozik a sajtókamarával és a zsidótörvénnyel kapcsolatos intézkedésekkel, továbbá közli a rehabilitációra vonatkozó jogszabályokat, amelyek különösen a sajtókamarai tagság, illetőleg kamarai tagfelvétel szem-

A Délvidék német nyelvtanfolyama

Irja: Dr. Végh Zoltánné középiskolai okl. tanár.

Das ist die beste Qualität, die wir in Regenschirmen besitzen, völlig wasserdicht. Und wenn er beschmutzt wird? Sie können ihn reinigen lassen. Ich hatte noch keinen Regenschirm. Wirklich? Er ist sehr praktisch. Man kann ihn gut gebrauchen. Wie einen Schirm. Den Schirm muß man in der Hand tragen. Es ärgert mich sehr bei schönem, hellem Wetter einen Schirm zu tragen. Sicher scheint die Sonne, wenn ich einen trage. Braucht man keinen Schirm, wenn man einen Regenschirm hat? Ich brauche keinen. Doch der Hut wird naß. Bei schlechtem Wetter nehme ich einen alten Hut, dem schadet es nicht.

Ez a legjobb minőségünk esőköpenyekben, teljesen vízhatlan. És ha bepiszkolódik? Kitisztíthatja. Még nem volt esőkabátom. Csakugyan? Nagyon praktikus. Nagyon jól lehet használni. Mint egy esernyőt. Az esernyőt az embernek kézbe kell vinni. Engem nagyon bosszant, ha szép, derült időben kell esernyőt vinni. Biztosan süt a nap, ha én esernyőt viszek. Ha van az embernek esőköpenye, nem kell esernyő? Nekem nem kell. De vizes lesz a kalap. Rossz időben régi kalapot veszek fel, annak nem árt.

Szószedet

besitzen, -te, h. -t | valaminek birtokában lenni | es ärgert mich naß | bosszant nedves, vizes

Dr. VÉGHNÉ eddig megjelent nyelvkönyvei: „Igy tanulok angolul” és „Igy tanulok németül”, első kötet kapható Dr. Véghné Nyelviskolájában: Budapest, Endresz tér 6 és minden könyvkereskedésben.

pontjából bírnak jelentőséggel. A könyv végül a kivételes hatalom alapján kibocsátott sajtóvetőrendeletet ismerteti. Dulin Elek könyvének ára 8 pengő és az Országos Magyar Sajtókamarában (Andrássy-ut 101.) rendelhető meg.

SOMOGYI IMRE:

Kertmagyarország felé

Ez a könyv a mai magyar gazdasági életéről ad rövid ismertetést. Bemutatja: a népi hagyományok ismeretének a hiánya miatt, milyen szörnyű tévedések és károk keletkeznek még gazdasági téren is. De nemcsak a hibákra mutat rá, utal arra is, aminek a követése, ha nem is oldaná meg a magyar gazdasági válságot, de

nagyban hozzájárul az új, szociálisabb magyar gazdasági élet kialakításához. Új, eddig ismeretlen lehetőségeket mutat be. A késő tavaszi és koraőszi fagyok elleni védekezésről, a kertveteményeink élettartamának legalább egy hónappal való meghosszabbításáról ad gyakorlati útmutatást. Ismerteti a szintén új, de annál érdekesebb, kihasználatlan lehetőségeket, a természetgazdálkodást: hogyan láthatnánk el népünket olcsó baromfi hússal? Ezek nem elgondolások, ezek mind, mind valóságok. A szerző általánosan az országot járja és nemcsak előadásokkal, de gyakorlati bemutatásokkal is oktatja a gazdákat a sokkal több jövedelmet adó észszerű kertgazdálkodásra.

Ez a könyv nemcsak a parasztnak hasznos, érdekes olvasmány mindenkinek, akit népünk problémái érdekelnek.

Somogyi értékes könyve a Magyar Élet kiadásában jelent meg.

A rejtélyes talizmán (47)

IRTA: CLEM YORE

— Azt a figyelmeztető levelet maga csuszította a zsebembe? Miért tette ezt?
— Denby Murdock miatt.
— Ugy... szóval Murdock magát megbántotta?... Mellőzte?
— Lehetséges. A szeretője voltam. Azt hittem, hogy feleségül fog venni. De ez mind füstbe ment. Mások a terveit. Alakában van egy nő, csak arra gondol most. Azt hiszem, maga ismeri azt a lányt.
— Mi a neve? — kérdezte Jim, de már mielőtt a lány felelt volna, Jim megérezte, hogy kiról van szó.
— Moreau Julie Marie. Murdocknak a lány atyjával valami közös vállalkozása volt és elhatározta, hogy az öregről lehurzza a bőrt s a lányát feleségül veszi. Ekkor tűnt fel maga a látványon.
— Nevetséges!
— A nő kifutja a füstöt és figyelmesen nézte a füstkarikákat.
— Maga nem ismeri Denby-t — mondta rövid hallgatás után a lány keserűséggel — semmi se nevetséges, ha róla van szó, legfeljebb ő maga.
— És ő tudja-e, hogy maga minderről tájékozatlan volt?
— Ő maga írta meg nekem és felszólított, hogy ne álljak az utjában. De elhatároztam, hogy megakadályozom ezt a házasságot, minden eszközzel. Billy nem tudja, hogy Murdock irányában megváltoztak az érzelmeim és ezt Murdock Denby se tudja. Amikor Billy Seattle-be érkezett, valami dalkamesét igyekezett velem elhitetni, s ezt kezdetben el is hittem, de azután rájöttem, hogy gyilkosságot terveznek.
— Gyilkosságot? Kit akarnak megölni?
— Magát. Maga annak a férfinak a fia, aki örösi értékű aranytelepet fedezett fel, de azután elmenekült, anélkül, hogy kiaknáta volna. Csak egy indián asszony tudja, hogy hol van ez az aranytelep. Ha magát elteszik láb alól, rábírhadják az indián asszonyt, hogy Murdockot elvezesse az aranyhoz. Amikor magát megláttam a „Négy ász”-ban, megirtam azt a figyelmeztető cédulát és bedugtam a zsebembe, mert akkor már ismertem Murdock és Billy tervét.
— Nagyon hálás vagyok magának ezért és

követem a tanácsát. Tisztában vagyok azzal, hogy mások akarják keresztülvinni azt, amiben én fázok. Tudom, hogy ezek közt mindenre elszánt emberek is vannak. De hogy gyilkosságot terveznének? Nem! De azért nem leszek könnyelmű és ebben is megfogadom a tanácsát. Egy dolgot nem értek: mi okuk lehetett arra, hogy azt a talizmánt ellopják tőlem?

— Pedig azt hittem, hogy ezt maga tudja.
— Ha meggyilkolnak engem, mit érnek a talizmánokkal?

— Ezt nem tudom megmondani. De tudom, hogy Billy megszerezte a talizmánt. Láttam a kezében. Azt is elmondotta nekem, hogy maga Victóriában száll fel a Juneaura. Az volt a terve, hogy magát valami ürüggyel elcsaliák a szállodából. Elhítték, hogy Legg hivatja magát, de utközben valami kocsiba kényszerítik, elhajtának egy, a városon kívül fekvő helyre, ott megölik és a holttestét elássák. Mikor azt hallottam, elsőként Seattle-ből, csak azt a levelet adtam fel előbb a maga címére s most itt vagyok. Magával megyek Alaskába.

— Merre van a kabinja?
— Nincs kabinom. Belopódtam idegy nélkül a hajóra.

A pamlag alól, amelyen ült, kihuzott egy fekete kalapot, nehéz fát volt és hosszú esőköpeny.

— Ezt viseltem, amikor a hajóra jöttem. Besurrantam, amikor az a parton zajongó násznép kötötte le minden ember figyelmét. A kabinja számát tudtam és egyenesen idejöttem. Maga el is ment mellettem a hallban és láttam, hogy az ajtaját nem zárta be. Eddig minden rendben volna. Kiegyenlitem Murdock Denbyvel szemben a számlámat és keresztetem Billy tervét. De, ha győzni akarunk ezekkel a körmönfont gangszterekkel szemben, a következő húzást önmek kell megtennie.

— Hol van Billy?
— Azt hiszem, Seattleben. Ott hagytam el.
— De, hogy tudja meg ő és maga, hogy Victóriában szállok erre a hajóra?

— Éveken át szolgált ezen a hajón. Ő volt a legkeményebb hajótisztek egyike ezen a vonalon. Egyszerűen megkérdezte az egyik hajótisztet és attól megtudta.

— Természetesen — mondta mosolyogva — kell kabint kapnia.

— Nem maradhatnék itt? Nagyon fontos, hogy ne lássanak.

— Kitől fél vagy mitől? Meg fogom fizetni a jegy árát. Itt már nincs mitől tartania.

A nő megragadta Jim karját és az aitora mutatott.

— Mingyárt gondoltam — sugta a nő — Billynek egy embere a hajón van, Tudiák, hogy itt vagyok! Oh, Istenem! Nézz!

Jim az aítőhoz ugrott. De sietében egy székbe üdött és nagy rőbajjal végigvágódott a földön. Amikor talpra ugrott és felrántotta az aítót, már senki sem volt látható.

Visszatért a nőhöz s így szólt:

— Ne törődjék ezzel! Ilyen előkelő hajón, amilyen a Juneau, nem olyan egyszerű doloz valakit meggyilkolni.

— Nem éppen ez bánt ebben a percben. De nagy baj volna, ha bárki is tudná, hogy a hajón vagyok. Az azonban bizonyos, hogy aki azt az aítót fel akarta nyitni, nem engem keresett. Magát kereste! Sohase fog Sewardba eljutni, na nagyon gyorsan nem eszelünk ki valami okos dolgot!

— Mit tanácsol?
— Mindenekelőtt engedje meg, hogy a kabinban elrejtőzve maradjak. Keresse fel a kapitányt, mondja el neki a gyanúját és tegye valamiképp lehetővé, hogy végignézhessen az utasokat és a legénységet. De engem nem szabad látniok. Akárki van Billy bandájából a hajón, megismerem. És ismerem a legtöbb seattlei és portlandi gangsztert is.

Folytatása következik.

Apróhirdetések

A szállítási nehézségekre való tekintettel SZÉN, KOKSZ ÉS FASZÉN szükségletét már most szerezzé be. Előlegvéseket elfogad.

KISS PÁL ÉS TÁRSAI
tűzifa és szénagykereskedő. Szent István ut 7. a-1635

Kredenc, 2 pult má burkolathoz eladók. Orv. vánlappal, gesztenvesütő, oldaldeszák fa- gona ucca 7. a-1757-f